

Sygn. akt II C 1286/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie II Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Anna Szymańska-Grodzka,

Protokolant Daria Skuza,

po rozpoznaniu w dniu 8 września 2021 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko Z. K.

o zapłatę

1. utrzymuje w mocy nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie II Wydział Cywilny w postępowaniu nakazowym w dniu 9 kwietnia 2018 roku w sprawie II Nc 400/17;
2. przyznaje i nakazuje wypłacić na rzecz radcy prawnego A. D. ze Skarbu Państwa Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 16.600 (szesnastu tysięcy sześciuset) złotych powiększoną o wartość 23 % podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu;
3. nie obciąża Z. K. kosztami procesu w pozostałym zakresie.

Sygn. akt **II C 1286/18**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 sierpnia 2017 roku (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. domagał się orzeczenia nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, że Z. K. i W. K. mają zapłacić mu solidarnie kwotę 994.335,43 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 3 sierpnia 2017 roku do dnia zapłaty. Ponadto powód domagał się zasądzenia od pozwanych solidarnie, na jego rzecz, kosztów procesu. Na wypadek wniesienia przez pozwanych zarzutów, powód wniósł o utrzymanie nakazu zapłaty w całości w mocy.

Powód wskazał, że jest w posiadaniu trzech weksli własnych, zaopatrzonych klauzulą bez protestu, na podstawie których Z. K. jako wystawca weksli oraz W. K. jako poręczyciel wekslowy zobowiązani są zapłacić mu z tytułu umów o numerach (...) solidarnie kwotę 994.335,43 zł. Termin płatności weksli został ustalony na dzień 2 sierpnia 2017 roku. Mimo wezwania pozwani do dnia wytoczenia powództwa nie wykupili weksli.

(pozew – k.2-2v.)

W dniu 9 kwietnia 2018 roku Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym nakazał Z. K. i W. K., aby zapłacili na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 994.335,43 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 3 sierpnia 2017 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 19.647 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 12.430 zł tytułem opłaty sądowej od

pozwu, kwotę 7.200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz kwotę 17 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłaty albo wnieśli w tym terminie zarzuty.

(nakaz zapłaty – k.57)

Nakaz zapłaty w stosunku do pozwanej W. K. uprawomocnił się z dniem 2 maja 2018 roku.

(zarządzenie z dnia 4 czerwca 2018 roku – k.69, elektroniczne potwierdzenie odbioru – k.64)

W dniu 02 maja 2018 roku pozwany Z. K. wniósł zarzuty od nakazu zapłaty. Wskazał, że dochodzone przez powoda roszczenie jest bezpodstawne. Podniósł, że spłacał zadłużenie wynikające z umów o numerach (...) - łącznie przelał na rzecz powoda około 700.000 zł.

(pismo procesowe z dnia 02 maja 2018 roku – k.65.)

Pismem z 25 lutego 2019 roku pełnomocnik pozwanego, ustanowiony z urzędu, wniósł o oddalenie powództwa w całości. Podniósł zarzut częściowej zapłaty sumy wekslowej, a z ostrożności procesowej również zarzut przedawnienia roszczenia z weksla oraz zarzut sprzeczności czynności prawnej, w związku z którą wystawiono weksle, z zasadami współżycia społecznego, w rozumieniu art. 58 § 2 k.c. Ponadto wniósł o orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego, ustanowionego z urzędu, wskazując, że nie zostały one opłacone w całości ani w części.

(pismo procesowe z dnia 25 lutego 2019 roku – k.102-102v.)

Powód podtrzymał swoje stanowisko w sprawie. Wskazał, że pozwany nie dokonał spłaty całości zadłużenia wynikającego z umów wskazanych w pozwie. Do pisma dołączył zestawienie wpłat, zestawienie rozliczeń rozrachunków oraz noty rozliczeniowe.

(pismo z dnia 19 marca 2019 roku – k.104-106)

Na rozprawie w dniu 3 kwietnia 2019 roku pełnomocnik pozwanego cofnął zarzut przedawnienia roszczenia.

(protokół rozprawy z dnia 3 kwietnia 2019 roku – k.155-156)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 grudnia 2013 roku pomiędzy (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. a Z. K., prowadzącym działalność rolniczą, zostały zawarte dwie umowy pożyczki: nr (...), na kwotę 127.219,72 CHF oraz nr (...), na kwotę 155.00013 CHF.

Na zabezpieczenie spłaty należności, wynikających z powyższych umów, zostały wystawione przez Z. K. weksle in blanco. Weksle zostały poręczone przez W. K..

W porozumieniach wekslowych ustalono, że w razie gdyby pożyczkobiorca nie wywiązywał się z zobowiązania, a w szczególności gdyby nie zapłacił w określonym w umowie pożyczki terminie lub w pełnej wysokości należnej pożyczkodawcy kwoty, wynikającej z zawartej umowy, pożyczkodawca będzie uprawniony do uzupełnienia treści weksla poprzez: a) wpisanie brakujących elementów wymaganych przez Prawo wekslowe i wyszczególnionych w art. 101 tego prawa, w szczególności odnoszących się sumy wekslowej cyframi i słownie w wysokości pokrywającej całość roszczenia pieniężnego pożyczkodawcy z tytułu nie terminowego wywiązywania się pożyczkobiorcy z zobowiązań wynikających

z umowy, b) umieszczenie na wekslu, w razie potrzeby, dodatkowych klauzul dopuszczonych przez Prawo wekslowe, m.in. bez protestu. W porozumieniu wekslowym określono również, że za datę uzupełnienia weksła będzie uważany dzień wysłania przez pożyczkodawcę do pożyczkobiorcy listu zawiadamiającego o takim uzupełnieniu i wzywającego pożyczkobiorcę do zapłaty sumy wekslowej następnego dnia roboczego po upływie siedmiu dni kalendarzowych od dnia uzupełnienia.

(umowa pożyczki nr (...) wraz z porozumieniem wekslowym – k.23-23v., kopia weksła – k.13, umowa pożyczki nr (...) wraz z porozumieniem wekslowym – k.25-25v., kopia weksła – k.14)

W związku z brakiem terminowego regulowania należności, w dniu 30 czerwca 2017 roku powódka wypowiedziała pozwanemu umowy: nr (...).

(wypowiedzenie wraz z potwierdzeniem nadania – k.132-133)

W dniu 8 października 2014 roku pomiędzy (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. a Z. K., prowadzącym działalność rolniczą, została zawarta umowa leasingu nr (...). Przedmiotem leasingu była ładowarka teleskopowa (...), rok produkcji 2012. Wartość początkowa przedmiotu leasingu została określona na kwotę 210.000 zł. Na zabezpieczenie spłaty należności, wynikających z powyższej umowy, został wystawiony przez Z. K. weksel in blanco. Na rewersie weksła in blanco znajduje się adnotacja o jego poręczeniu przez W. K..

Z. K. podpisał również porozumienie wekslowe, określające warunki wypełnienia weksła. Zgodnie z tym porozumieniem, w razie gdyby korzystający nie wywiązywał się ze zobowiązania, a w szczególności gdyby nie zapłacił w określonym w umowie terminie i trybie lub w pełnej wysokości należnej finansującemu kwoty pieniężnej, wynikającej z zawartej umowy, finansujący będzie upoważniony do uzupełnienia treści weksła poprzez: a) wpisanie brakujących elementów wymaganych przez Prawo wekslowe i wyszczególnionych w art. 101 tego prawa, w szczególności odnoszących się do miejsca wystawienia weksła, daty wystawienia weksła, remitenta, miejsca i terminu płatności oraz sumy wekslowej cyframi i słownie w wysokości pokrywającej całość roszczenia pieniężnego finansującego do korzystającego z tytułu niewywiązywania się przez korzystającego z zobowiązań wynikających z umowy, b) umieszczenie na wekslu, w razie potrzeby, dodatkowych klauzul dopuszczonych przez Prawo wekslowe, w szczególności zastrzeżenia korzystającego „bez protestu”, dokonanego w trybie art. 46 w związku z art. 103 Prawa wekslowego, zwalniającego posiadacza od protestu z powodu niezapłacenia weksła. W porozumieniu wekslowym określono również, że za datę uzupełnienia weksła będzie uważany dzień wysłania przez finansującego do korzystającego listu zawiadamiającego o takim uzupełnieniu i wzywającego korzystającego do zapłaty sumy wekslowej następnego dnia roboczego po upływie siedmiu dni kalendarzowych od dnia uzupełnienia.

(umowa leasingu nr (...) wraz z załącznikiem – k.24-24v., kopia weksła – k.15)

W związku z brakiem terminowego regulowania należności, w dniu 30 czerwca 2017 roku powódka wypowiedziała pozwanemu umowę nr (...) z dnia 8 października 2014 roku.

(wypowiedzenie wraz z potwierdzeniem nadania – k.131,133)

W dniu 25 lipca 2017 roku (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. wypełnił weksle:

- wystawiony w związku z umową nr (...), na kwotę 398.377,95 zł,
- wystawiony w związku z umową nr (...), na kwotę 392.080,04 zł,
- wystawiony w związku z umową nr (...), na kwotę 203.877,44 zł.

Termin płatności każdego z weksli został wyznaczony na dzień 2 sierpnia 2019 roku, a jako miejsce płatności wskazano siedzibę (...) sp. z o.o., tj. W., ul. (...).

(kopie weksli – k.13-15)

Pismami z dnia 25 lipca 2017 roku (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. zawiadomił Z. K. i W. K. o wypełnieniu weksli i wezwał pozwanych do ich wykupienia.

Z. K. i W. K. nie uregulowali ciężącego na nich zobowiązania.

(zawiadomienia wraz z potwierdzeniem nadania – k.16-22)

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na dowodach z dokumentów zgromadzonych w aktach niniejszej sprawy. Ich wiarygodność i autentyczność nie budziła wątpliwości Sądu.

W piśmie procesowym z dnia 25 lutego 2019 roku pełnomocnik pozwanego wniósł o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania Z. K.

w charakterze strony na okoliczność wysokości spełnionego świadczenia. Sąd ostatecznie pominął ten dowód, wobec niestawiennictwa pozwanego na dwóch kolejnych terminach rozprawy: 3 kwietnia 2019 roku i 8 września 2021 roku. Pozwany nie usprawiedliwił w odpowiedni sposób swojej nieobecności na rozprawach. Na usprawiedliwienie swojej nieobecności na rozprawie w dniu

3 kwietnia 2019 roku pozwany przedstawił zaświadczenie z dnia 24 kwietnia 2019 roku, wystawione przez lekarza (...) (k.160), natomiast na usprawiedliwienie swojej nieobecności na rozprawie w dniu 8 września 2021 roku – kartę informacyjną z leczenia szpitalnego w okresie od dnia 24 sierpnia 2021 roku do dnia 26 sierpnia 2021 roku (k.189-191). Dokumenty te nie spełniają wymogów, o których mowa w art. 214¹ § 1 k.p.c. Stosownie do art. 214¹ § 1 k.p.c., usprawiedliwienie niestawiennictwa z powodu choroby stron, ich przedstawicieli ustawowych, pełnomocników, świadków i innych uczestników postępowania, wymaga przedstawienia zaświadczenia potwierdzającego niemożność stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie sądu, wystawionego przez lekarza sądowego. Pomimo wyraźnego zobowiązania Sądu, pozwany nie przedstawił zaświadczenia potwierdzającego niemożność stawienia się na rozprawie w dniu 3 kwietnia 2019 roku, wystawionego przez lekarza sądowego, natomiast zaświadczenie potwierdzające niemożność stawienia się na rozprawie w dniu 8 września 2021 roku (k.192) zostało złożone przez pozwanego po wyznaczonym terminie, który upływał w dniu 15 września 2021 roku.

Sąd zważył, co następuje:

Na wstępie należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 4 lipca 2019 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1469 ze zm.) sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie powyższej ustawy rozpoznawane w postępowaniu nakazowym do czasu zakończenia postępowania w danej instancji podlegają rozpoznaniu zgodnie z przepisami, w brzmieniu dotychczasowym. W związku

z przytoczoną regulacją oraz mając na względzie fakt, iż pozew o zapłatę w postępowaniu nakazowym z weksla został wniesiony do tutejszego Sądu dnia 11 sierpnia 2017 roku, rozstrzygnięcie niniejszego postępowania należało oprzeć na stanie prawnym obowiązującym przed wejście w życie ustawy z 4 lipca 2019 roku, tj. przed 7 listopada 2019 roku.

Zgodnie z art. 496 k.p.c., obowiązującym przed dniem 7 listopada 2019 roku, po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

Zdaniem Sądu, nakaz zapłaty wydany w niniejszej sprawie w dniu 9 kwietnia 2018 roku należało utrzymać w mocy.

Powód dochodził od pozwanych zapłaty kwoty 994.335,43 zł, powołując się na przysługujące mu roszczenie wynikające ze zobowiązania wekslowego - Z. K. wystawił weksle in blanco na zabezpieczenie umów pożyczki o numerach (...) oraz umowy leasingu o numerze (...), a W. K. powyższe weksle poręczyła.

Zasadą jest, że w sytuacji, gdy żądanie pozwu oparte jest na samym wekslu, sąd bada jedynie weksel i prawidłowość jego wypełnienia, nie odnosząc się do stosunku podstawowego, który legł u podstaw wystawienia weksla. Powód, występując z powództwem o zapłatę opartym na twierdzeniu, że dochodzone roszczenie przysługuje mu od pozwanego na podstawie podpisanych przez niego weksli, powinien do pozwu dołączyć poświadczające to weksle, nie ma natomiast obowiązku wskazywania jakichkolwiek okoliczności faktycznych dotyczących wystawienia weksli.

Niemniej, zaznaczyć należy, iż przepisy Prawa wekslowego nie wykluczają możliwości badania stosunku podstawowego, tj. stosunku z którego wynikające zobowiązanie zabezpieczone jest wekslem. Abstrakcyjność weksla doznaje przede wszystkim osłabienia w przypadku weksla in blanco. To osłabienie wyraża się w możliwości analizowania stanów faktycznych wynikających ze stosunku podstawowego, w szczególności tego czy odpowiedzialność dłużnika w ramach stosunku wekslowego odpowiada rozmiarowi jego odpowiedzialności ze stosunku podstawowego. Możliwość wysuwania przez wystawcę zarzutów ze stosunku podstawowego w takiej sytuacji wynika z art. 10 Prawa wekslowego. Stanowi on, iż jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Co istotne, ciężar dowodu zawarcia umowy regulującej sposób wypełnienia weksla oraz wypełnienia weksla niezgodnie z umową ciąży na wekslowo zobowiązanym (pозwanym w sprawie o zapłatę). To, że zgodnie z art. 10 Prawa wekslowego dłużnik wekslowy może powoływać się na to, iż weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie oznacza, że w takim przypadku proces o zapłatę należności wynikającej z weksla wypełnionego w oparciu o porozumienie wekslowe przestaje mieć charakter tzw. „procesu wekslowego”. W dalszym ciągu zatem to na dłużniku wekslowym ciąży obowiązek udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem (art. 6 k.c.). Nie ma podstaw, aby ciężar dowodzenia okoliczności ze stosunku podstawowego uzasadniającej uzupełnienie weksla przerzucać na wierzyciela wekslowego. Jak trafnie zauważył Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia

7 stycznia 1967 roku, III CZP 19/66, w procesie wekslowym dowód przeciwny, a więc nieistnienia wierzytelności, zostaje przerzucony na dłużnika, a to w związku z domniemaniem istnienia wierzytelności, które powstało na skutek wystawienia i wydania weksla (podobnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 listopada 2010 r., I CSK 387/10).

Pozwany kwestionował roszczenie powoda, podnosząc, że dokonał spłaty zadłużenia wynikającego z umów nr (...), do kwoty ok. 700.000 zł. Nie przedstawił jednak jakiegokolwiek dowodu dla wykazania swoich twierdzeń –przede wszystkim nie złożył dowodów wpłat, potwierdzeń przelewów, wyciągu z rachunku bankowego czy innego rodzaju dokumentów, z których wynikałoby, iż faktycznie dokonał spłat w takiej wysokości. Na rozprawie w dniu 3 kwietnia 2019 roku pełnomocnik pozwanego sugerował, iż pozwany dysponuje stosowymi dowodami wpłat, jednak do dnia zamknięcia rozprawy takie dokumenty nie zostały złożone.

Podniesiony w piśmie procesowym z dnia 25 lutego 2019 roku zarzut sprzeczności czynności prawnej, w związku z którą wystawiono weksle, z zasadami współżycia społecznego, nie zasługiwał na uwzględnienie. Pełnomocnik pozwanego nie wyjaśnił w żaden sposób, na czym miałyby polegać owa sprzeczność –

w szczególności nie sprecyzował, które postanowienia umów zawartych przez strony budzą jego zastrzeżenia z punktu widzenia zasad współżycia społecznego i jakie konkretnie zasady naruszają. Sąd nie znalazł podstaw, aby stwierdzić nieważność dokonywanych przez strony czynności i nie dopatrył się naruszeń, o których mowa w art. 58 § 2 k.c.

Z tych wszystkich względów oraz na podstawie art. 496 k.p.c., wobec bezzasadności zarzutów od nakazu zapłaty wniesionych przez pozwanego, Sąd orzekł jak w punkcie 1. wyroku.

W punkcie 2. wyroku Sąd przyznał i nakazał wypłacić radcy prawnemu A. D. ze Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu Warszawa-Praga

w W. kwotę 16.600 zł, powiększoną o wartość 23% VAT, tytułem kosztów nieopłacanej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu. Wysokość tych kosztów została ustalona na podstawie § 8 pkt 9 w zw. z § 4 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłacanej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 68).

Na podstawie art. 102 k.p.c., Sąd odstąpił od obciążania pozwanego kosztami procesu w powstałym zakresie. Sąd miał przy tym na uwadze szczególnie trudną sytuację materialną i życiową pozwanego. Jak wynika z dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy, Z. K. cierpi na chorobę afektywną dwubiegunową i białaczkę, a jedynym źródłem jego utrzymania jest renta w wysokości 950 zł miesięcznie.

Sędzia Anna Szymańska-Grodzka

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)